

Koroško Koroščem

Št. 21.

Celovec, dne 23. marca 1920.

Št. 21.

Prosto ljudsko glasovanje!

Korošci zasedenega ozemlja!

Bliža se dan, na katerem bote sami o vaši bodočnosti do-
ločiti! Sovražniki, ki vidijo v Vas same sužne, ki ravna-
jo z Vami kakor s sklafi, uvidijo zdaj že, kaj jih čaka. Zategadelj
skušajo Vas še v zadnji uri zmešati in zbegati, Vas z vsemi
pripomočki lokavščine in prevare za se pridobiti in Vam zve-
zati roke, da bi ne mogli več tja priseči, kamor Vas ženejo
Vaša srca. Zato poslušajte, prepričani, da Vam pravimo
resnico!

Slišali smo, da Vas neprijatelji zdaj k nekem glasovanju
silijo s tem, da obljubujejo in dajajo samo onim več živil, ka-
teri se že zdaj s podpisom ali s prisego za Jugoslavijo izrečejo
in zavežajo. In to bi naj bilo Vaše prosto in nepristransko, svo-
bodno in tajno glasovanje?!

Naznanimo vam, da smo se v tej reči pri interalijirani
misijoni v Celovcu pritožili in barali, ali ste zdaj z Vašo be-
sedo na tako silno glasovanje zavezani. In na to smo dobili
odgovor, da vsa glasovanja Jugoslovancov in vse obljube, ki
ste jih morebiti za glasovanje dali, ničesar ne veljajo! **Brez
pomena so!** Vsak od Vas bo oddal svoj glas komisiji, pred
katero Vas bodo velike države poklicale. Sami boste potem še
slišali, da je vsaka prisega, ki so jo Vam Jugoslovanci odvzeli
ali kateri so Vas prisilili, neveljavna. Odvezale Vas bodo teh
neveljavnih priseg velesile, ja, pred glasovanjem bote morali
tej antantni komisiji priseči!

Na znanje Vam damo, da se je vse tako že gori v Šleziji
(na ozemlju mesta Tešen) godilo, kjer so Čehi in Poli nemško
prebivalstvo tudi lažljivo in silno dali za se priseči, enako
kakor skušajo to Čuši pri Vas. Komisija antante je namreč
ljudstvo od vseh teh priseg odvezala in zahtevala novo pravo
prisego pred komisijo. In kar je bilo tam prav, bo tudi pri
nas prav!

Zato ne bojte se in posebno ne pustite, da bi Vas silili
k prisegam, v obraz, v gsicht se rajši smejite tem Čušom. Na-
ravnost povejte jim kot prosti, koreniti Korošci, da bote le
onim prisegli, ki imajo zares pravico, da se jim priseže.

In zaupajte nam, verjejte nam, da se bliža dan glaso-
vanja, dan, na katerem bomo s tujei porajtali!

Koroško Koroščem!

Iz zasedene cone A nam piše slovenski rojak:

„Pravo ime ste našli za Vaš list, ki je naš list. Ravno
ob tem času za nas Korošce ni lepših besed kakor Vaših: Ko-
roško Koroščem, ko vidimo povsodej tuje nam obraze, ko se
povsodej tujei vrinjajo na mesto Korošcev, domačinov. Ravno
zdaj, ko je naša domovina od teh tujcev tako zaničevana, ko
nam hočejo našo ljubezen do ljube, mile domovine iztrgati iz
naših srcih, da bi se ne čutili več Korošce, ne več Korošice,
ampak samo državljane neke balkanske države, katera bo nam
vedno tuja ostala, se povzdignejo naša srca na Vaših besedah:
Koroško Koroščem! Naznanilo so nam te dve besedice, nam
vsem Slovencem — Koroščem cone A, da ne bo ostalo vedno
kakor je žali Bog zdaj, da bomo še boljše, srečnejše čase doži-
veli, ko bo v resnici na novo Koroška Korošcev!

Slovenci in Nemci prebivajo v naši deželi že od nekdanj,
v osmem stoletju jih že najdemo vkup na Koroškem. V oski
dotiki so živeli kot sosedi, mešati sta se začela naroda in posledica
je bila, da so se Nemci naučili slovenščini, Slovenci pa
nemščine, katerim so Nemci to in ono novo reč pokazali in
prinesli, ki jih Slovenci prej še niso bili poznali. Tako so Slo-
venci ne samo razne stvari od Nemcev prevzeli, ampak tudi
besede za nje, ki jih rabimo še danes, kakor: cimer, kamra,
lampa, laihtar, fasl, špeh, kosten itd. Kakor sta pri nas na
Koroškem naroda zmešana, tako tudi jezik. Zatorej smo ko-
roški Slovenci do cela kaj drugega kakor je n. pr. Kranjc. Ne
samo, da jezik tega mi Korošci ne zastopimo, Kranjc je kot
cel človek kaj drugega kakor smo mi, to občutimo vsi. Od
Kranjcev nas loči več kakor od koroških Nemcev, kajti oba
sva Korošca, Slovenec in Nemeč, s tem sva pa tudi enaka člo-
veka. Ne tako Kranjc, ki je nam tuj in ki nam ostane v pri-
hodnje tuj.

Kdo ima zdaj pa pravico do koroške dežele? Sami Nemci
ali sami Slovenci? Namešani so že od nekdanj na Koroškem, od
nekdanj so vkup gospodarili, od nekdanj se vkup ženili in po-
bratili. Od nekdanj je dežela obeh in

obeh mora ostati!

Zato nam segajo Vaše besedice tako v srca in zato pravimo
iz celega srca z Vami:

Pismo.

Sledeče pismo je pisal hlapec Hanzej svojemu gospo-
darju, ki je za zdaj v Nemški-Koroški. Pismo prav jasno doka-
zuje, kako misli naše prosto ljudstvo o jugoslovanski vladi.

... Kako sem vesel, ko znam dva jezika, slovensko in
nemško. Rad bi še znal italjansko. Prej je bilo lepo, ko je člo-
vek govoril, kakor je hotel. Ali zdaj moramo koj hau, hau
narejat, kakor psi eno špraho govoriti. Duhovniki in zagri-
zeni Kranjci hočejo, da bi mi Korošci lajali. Kako so nas urav-
bali, na prvo za denar, zdaj pa uboge otroke za jezik. Ko sem
hodil jaz še v šolo, smo imeli še lepe bukve, dobre lerarje in
naučili smo se dva jezika. Ali zdaj pri kranjskih lerarjih, ka-
tori dajejo Zeitenje otrokom v roke namesto bukev, se ničesar
ne naučijo. Naša Micka v štrto klaso hodi in je pravila, da so
se v začetka šteti učili. Dva dni ni bilo kaj drugega slišati ka-
kor ena, dva, tri, štiri . . .

Kar ti privandrani Kranjci govorijo, je sama laž. Pa du-
hovniki so lih taki. Hvalijo se, da je vsega dovolj, pa ni dru-

gega, ko malo črne moke. Za to dobroto, ko so nam napravili,
tudi mi ne bomo pozabili pri glasovanju. Mi porečemo: Živijo
Nemci! Pa še čveč hitro sem sklenil pismo. Poveti moram še,
da sem enega Kranjca baral, ali imajo v Ljubljani kakšnega
psa, da bi nam Koroščem denarje srov, da bi Kranjci pri nas
imeli še kaj za ravbat. V Jugoslaviji je vsega dovolj, pravijo.
Zakaj pa da še na cesti stare babe in stare možje uravbajo?
Največja rauberbanda so. Kaj pametnega pri Kranjcih še
nismo zamerkali.

Kranjski zolnirji so pri nas prav srečni, hvalijo in pra-
vijo, kako je dobro na Koroškem. Seveda je jim dobro, ker
nam vse snejo, delajo pa nič. Njih delo je jesti pa nas koman-
dirat. Delati moramo pa mi. Če bojo nam Kranjci komandirali,
tedaj smo Korošci res siromaki za zmiraj. To so nam že davno
pokazali. Pa mislim, da ne bo tako prišlo. Hlapci in dekle bojo
vsi in vse za Nemce glasovali.

Pridite kmalu mov, pri nas je že vse narobe.

Srčno Vas pozdravim.

Hanzej.

Koroško Korošcem!

Koroška ni popolnoma slovenska in ni nemška dežela, pa Koroška je in je last Korošcev! Naj koroški rojakov ostane, Slovencev in Nemcev!

Jugoslovanski hujskarji hočejo vse Nemce in vse „nemčurje“, kakor pravijo nam, ker ostanemo sicer Slovenci, a koroški Slovenci, iz dežele pregnati in njih službe in premoženje prevzeti. Nadomestili so te Korošce že s stoterimi Kranjci, drugi pa še mislijo priti. Zdaj ne gre več za Nemca, ne za Nemčurja, ampak za požrešnega Kranjca in njegovega pomagača, „rešitelja“ Srba. Geslo jugoslovanskih hujskačev je morda: Vrzimo najprej Nemce in Nemčurje iz dežele, drugi Slovenci bodo sami radi šli, ker si ne bodo mogli kaj pomagati, ko bodo sami med Kranjci.

Če držimo skupaj, se rešimo vsi naših preganjalcev, če pa ne, smo vsi izgubljeni. Toraj, rojaki, še enkrat: **V edinošti je moč!** Potem se bodo uresničile tudi besede Vašega lista „Koroško Korošcem“:

„Enotna, nerazdeljena ostane Koroška!“

Bridka resnica.

Pisma iz Ljubljane.

Jugoslovani ne morejo dovolj zabavljati čez Koroško in Nemško-Avstrijo in ne dovolj pozveličati in proslaviti zlato, blaženo Jugoslavijo. Saj se poznamo! Da odvrnimo neresnične, lažnjive jugoslovanske trditve — dasi je za Kranjce in druge k nam privandrane tujce, ki se imajo zdaj za naše gospodarje, resnica bridka in neljuba — podamo sledeče nekatera poročila iz ljubljanskega „Napreja“, ki je glasilo jugoslovanske socialdemokratske stranke, in izjavimo nekatere stvari iz pismih iz Ljubljani, ki jih je sprejel neki naš znanec.

Dne 8. januarja piše „Naprej“: „Kaka doslednost! Ubogi revež je res povsod šikaniran in samo on mora vse plačati! Merodajna oblast, napravi tu vendar enkrat že pravičen red!“

Korošci, zapomnite si te besede dobro in pomislite le malo, kdo se laga, mi ali Jugoslovani, ki vam obetajo in obljubujejo plavo od nebesa, ko je v resnici goreč pekel! Jugoslovanske razmere označi tudi dobro sledeče:

„Pomanjkanje tobaka je postalo v Mariboru naravnost škandalozno. Kje tiči vzrok? Govore se čudne reči. Po kavarnah se prodajajo egiptovske cigarete à K 100 škatlja; tega pa seveda mi delavci ne premoremo. Ali res ni tu nobene od-pomoči? Pričakujemo od merodajnih oblasti, da se že vendar zganejo (!! Spó tako dobro oblasti na Jugoslovanskem?! opomba.). Če že vlada, ki vedno „energično“ zasleduje veriž-nike, sama vsakih 14 dni podraži tobak, naj potem vsaj skrbi, da istega tudi dobimo! Če je tobak pa samo verižnikom na razpolago, pa oprostite našemu ponižnemu vprašanju in si obdržite še tobačne karte za se in za verižnike!“

To na razno lajanje Jugoslovanov!

Velikovski „Korošec“ ne najde besed dovolj, da bi lo-kavo vabil koroške delavce v jugoslovanski raj. Vprežejo se celo socialdemokrati v jugoslovanski voz in vlačijo gospodo. Na Kranjskem pa prirejajo protestne shode. Kako je to?

Lažnivci-zapeljivci! Tako se je vršil tudi dne 13. januarja t. l. v Ljubljani javni protestni shod osrednjega društva kovinar-jev (Metallarbeiter). „Naprej“ vabi na ta shod s besedami: „Sodrug, sodružice! Pokazite svojo solidarnost kovinarjem s tem, da se vsi udeležite shoda. Da protestiramo proti zaslep-ljeni in zakrknjeni politiki gotovih gospodov, ki ogrožajo s svojimi nakanami obstanek delavstva in celokupnega narod-nega premoženja.“

No, Korošci, Vam to ni odkritosrčno dovolj: „Zaslepljena ni zakrknjena je politika gospodov!“ Delavci! Celó „obstanek delavstva“ je v nevarnosti v Jugoslaviji, Vas pa vabijo v njo in za njo z gladkimi, lepimi besedami! Resnica pa je bridka! Dne 16. januarja piše „Naprej“ pod naslovom „Ustrezite upra-vičenim zahtevam! Delavci, ki so zaposleni pri sušenju ljub-ljanskega barja (Moor), se bridko pritožujejo nad svojim sla-bimi gmotnimi razmerami. Pišejo nam: Nahajamo se v silno slabem gmotnem položaju. Goli smo in bosí, poleg tega sestra-dani tako, da si ne upamo več med ljudi. (Opomba: Kje so „la-čenbergerji“?) Neprenehoma zahtevamo boljše plače. Vedno pa se nam odgovori, da naj si poiščemo druge službe, če nam tu ni po volji. Če bi si hoteli kupiti obleko, bi morali stradati cele mesece. In tako je tudi z obujó. Za nas ni nobenih dra-ginjskih doklad ali nabavnih prispevkov, medtem ko naši predpostavljeni dobé 2600 K mesečne plače poleg draginjskih doklad, cenejših živil, obuvala in obleke!“

Tako se torej skrbi za delavce v Jugoslaviji. Oh, zlata si blažena sveta dežela! Zelo zanimiva za nas Korošce pa so pisma iz Ljubljane, prava potrdila naših besed, vsega, kar pravimo našim rojakom zasedene cone. Iz pisma od dne 24. no-vembra l. 1919.:

„Naj pa kdo reče, kar hoče, v stari Avstriji je bilo 10 krat boljše. Obetali in obljubovali so mnogo, ali naredili nič dru-zega kakor verižnike podpirajo, goljufam lumparije pokri-vajo i. t. d. Ljudje so res mislili, da se bode cedilo po ulicah, mleko in med (včasih tudi mleko teče, kadar se kaki zenski prekuene v torbi). Nikdar nisem klela, ali sedaj pa mnogo, ko je taka draginja, da ni za živeti. Ne dobi se že dalj časa nobena moka, za kruh in mleko se mora cele ure stati na mi-lost drugih, seveda ne bogatinci, ubogi ljudje. Dotiēni, kateri so si Jugoslavijo izmislili, naj jih vrag vzame z dušo in tele-sóm! Toliko ljudjem se koža s telesa trga, dočim goljufi pol-nijo žepe pri polni mizi. Srbe slavijo, ko nas izzemajo, naši vojaki razcapani, umazani, Srbi pa kot kavalirji, akoravno so prišli polni uši in brez čevljev sem, v resnici. Živijo, prokleta Jugoslavija! Saj ljudje niso zadovoljni s tem, ali kaj morejo? Če se uprejo, postrelijo jih bratje Srbi! Zatorej so sedaj srbski sužnji vsi! Seveda za tiste kričáče pri koritih je dobro; tem je vse eno, je ljudstvo zadovoljno ali ne. Dobro, da mi ne bode treba dolgo gledati te neumnosti, ker sem že stara. To je se-daj življenje pri ljudeh, da se vragu graja! Kaj je vzrok tem neznosnim razmeram? Vlada, ker sama ni nič vredna. Ko je bil še dr. Breje na stolcu, je bilo veriženje grozno; tudi sedaj ni nič boljše, verižil je Breje in ministri. Slišala sem, da si je dva milijona priveržil, to je sramota! Lansko leto so eni pod-plati veljali 20 K, letos 130 K. Le visoke plače vsim, bolj bodo

Veleposestva v Jugoslaviji.

Poročila iz Belgrada so vedno dokazala, da se velika zemljiščna posestva ne bodo razdelila. Te uredbe smo nazna-nili koroškemu ljudstvu, a takoj so zakričali krivi preroki po vseh vaseh, da se Nemci lažejo. „Korošec“ in „Mir“ so nam dajali najgrša imena. V človeškem življenju je že tako, da trdi lažnjivec, drugi so lažnjivci, in hoče s tem samo svoje laži opravičiti.

Jugoslavija je z dnem 21. februarja izjavila članek o veleposestvih:

„Beograd, 17. febr. Minister za agrarno reformo je v sporazumu z ministrom za poljedelstvo in z ministrom za šume in rude izdal novo naredbo o državnem nadziranju državni upravi veleposestev. V zmislu te naredbe spadajo vsa vele-posedstva pod državno nadzorstvo, pa potrebi jih vzame pa tudi država v svojo upravo. Veleposestniki obdržijo popolno prostost glede načina obdelovanja in gospodarstva na celo-kupnem ozemlju onega dela svojega posestva, ki v zmislu pos-tav in naredb ne pride v poštev za izročitev v začasni najem.

Veleposestniki imajo dolžnost, da gospodarijo racijonalno, v čemer stoje pod strogo državno kontrolo.“

Misel naredbe je, da se še ped zemlje ne bo vzelo grajč-čaku in ta naredba je zopet dokaz, kdo se laže!

Vojno posojilo.

Naši ljudje, tudi občinski predstojniki so zelo v skrbi, kaj bo z vojnim posojilom. Navadno so ljudi prepričani, da je denar izgubljen. Zato skušajo zadolžna pisma po prav nizki ceni prodati in tako saj del svote rešiti. Kakšna je v resnici ta stvar? Dozdaj je zagotovil vsak finančni minister, da prev-zame avstrijska država vojno posojilo. Posojilo kar brž prev-zeti oziroma svote izplačati, ni treba; kajti pri vsakem poso-jilu je določen čas, kdaj mora država za vojna posojila naštetí denar.

Nikomur se ni bati, da bi izgubil denar, katerega je stari avstrijski vladi posodil. Ne prodajajte zato dotična pisma, temveč jih skrbno hranujte kot denar. Ko pride isti čas, ko ste oddoli vaše glasove za Avstrijo, dobite izplačane tudi obresti.

plačani, poprej se bode odlimalo in šlo k hudiču! Od 30. novembra ter do 13. decembra zopet denar popajo. Še tisto, kar človek s trudom prihrani, mu vzamejo, pri vsakih sto 20 K odbitka; mislim pa, da tudi ta denar ne bode dolgo držal; kar vzamejo, to pa „bratje“ dobijo . . . Ko bi danes Jugoslavija talirala (bo tako kmalu šla k vragu), niso več njeni pristaši, sedaj jim pa nese in se bojijo, so pa takega mišljenja . . . Jaz se Božiča nič ne veselim, sem otožna, ko vidim, kako je vse narobe.“

Dne 4. decembra 1919. piše ista Slovenka:

„. . . Moj Bog, koliko tisoč ljudi trpi krivico v sedanjem času, toda ne obupati! Tudi mi dve dostikrat o tem govorive, ali je še Bog, ali je še kje resnica. Toda spominjam se vselej sv. Evangelija, ko pravi Gospod: „Pustite vse skupaj rasti; ob času žetve se žito pobere v snope in se da v žitnice, ljulika pa se zveže in požge.“ Ravno tako bode tudi s tem gospostvom: res nosijo glave pokonci, pa samo dotlej, dokler ljubi Bog hoče. Vsaka stvar na tem svetu trpi le en čas, tam pa večno. Saj vidimo sedaj, kmalu vsaki teden druga vlada, drugo ministrstvo, vsak dan druge neumnosti! Sedanji časi so podobni onim, ko so Kristusa pričakovali in tavalji v temi kakor sedaj. Za Petra pa ne ve nihče, samo koritarji in tisti, katerim v Jugoslaviji dobro nese, ljudstvo ne mara in ne mara! Kako srečni bi bili ljudje, ako bi prišlo do volitev! Smem reči, da prvo uro Srbe vržejo, saj po vogalih že otroci pišejo: „Kralj Peter je baraba!“ Se vidi, kako je pri ljudeh v dobrem glasu, ta morileo, ta svinjski pastir. Ljudje tukaj so tako otožni, poprej veseli, sedaj kakor po kakšnem pogrebu, to vsak, kateri pride, opazi. Ljubljana je pravečato glavno mesto Albanije, ne vidi se družega kot Srbe, kateri so z njih omiko 100 let za luno. Častniki se brez pardona pred Vami na tla usmrkne, da se človeku studi; nazivajo nas Švabe, ne Slovence in mi smo njihovi sužnji, tako pravijo. 100 krat boljši so bili Nemci, to so izobraženi ljudje. Naši vojaki ne govorijo nič s Srbi, eden družega ne morejo pogledati. Kakor je bilo veliko veselje, tako se sedaj že veliko izmed njih kesa. Slovenci boljši smo želeli republiko, ne pa zvezo s Srbij! Naše moše so poklicali k orožnim vajam, imeli so jih kake tri tedne. Ko pa le oblek niso imeli jim dati, spustili so jih pretečeni teden domu. Prišli pa so pred dvema dnevi bratje Srbi, takoj so jih pustili prvič skopati uši dol, potem pa so dobili vsi obleke, za te kavalirje je bila takoj. Ne morem popisati, kakšni so bili, razcapani, umazani, ušivi i. t. d. Kdor hoče na balkan, naj le sem pride, pa se bode prepričal, da je resnica. To ne sme in ne more dolgo skupaj držati, ker bodo še ta ostanek Slovenije izželi iz nas: ves premog, ves denar, vse gre v Belgrad. Ob polomu so cele vagone od rudečega križa v Belgrad vozili, obleke, perilo, postelje in drugo, za revno deco Srbsko, kakor bi pri nas nič revnih otrok od padlih vojakov ne bilo!“

Iz pisma od dne 12. januarja t. l. izjavimo sledeče besede:

„Draginja raste od dne do dne! Kaj bodemo jedli in s čim plačevali? . . . Tudi pri nas bodo velitve, toda samo občinske! drugih pa ne marajo dati, ker se bojijo. Za govejo meso se mora cele ure stati kakor med vojno, ker goved na Laško pošiljajo cele vagone, ker boljše plačajo, lire so več vredne kakor naše umazane in zaflikane krone. Srbi in Lahi so si dobri prijatelji, nas „Švabe“ pa ti ušivi ne marajo, le v toliko, da nas cufajo in izžemajo, dokler bode kaj soka v Kranjcih, potem pa bodo dali brco. Ti osli še ne vedo, kako se pišejo in kako je jim ime, kličejo se po številkah. Sedaj so Slovenci 200 let nazaj stopili z brati Srbi. Za podpis, ker ne znajo častniki večina pisati, pomoči prst v črnilo in pritisne na list. To je njegov podpis, potem pa naj je, kdorkoli hoče. Da bi se nas vendar enkrat Bog usmilil in poslal te ušivec čez mejo! Stokrat boljša bi bila republika, kakor pa ta eiganija! To ni Jugoslavija, ampak Srboslavija! O, blažena Avstrija! Ljudstvo je otožno, ker jih ta srbska mora tlači. Pri davčnem uradu stoji srbska straža, ko je poprej nikdar ni bilo, zdaj pa, ker se za denar gre. Srbi pravijo: „Mi nismo nikdar hoteli, in nočemo prijateljstva z vami; ampak sedaj, ko ste nas klicali, morate tudi zato plačati!“ In še se tem kričačem ne odpre pamet! seveda, dokler bode korito polno, se ne bodo umaknili. Da bi vendar že enkrat vse hudič vzeli! Škode bi ne bilo! Toda mora priti do poloma, tekla bode še tudi kri, ker Srbi ne bodo tako radi šli iz „Albanije“.

Tem pismom proste Slovenke še besedice ni treba pristaviti, govorijo sami jasno dovolj!

Palco za kmeta v Jugoslaviji!

Ljubljanski „Slovenec“ poroča v svoji številki 27. od dne 4. februarja t. l. pod napisom: „V dobi batin (opomba: batina je palca). „Osješka „Hrvatska Obrana“ poroča o dveh novih slučajih, ko so orožniki v Slavoniji batinali kmetijske ljudi. Prvi slučaj se je dogodil na kmetu Antonu Čavajdi iz Tekiča dne 27. decembra m. l. Bil je — kakor se je kasneje izkazalo — po krivem obdolžen tatvine 300 K. Orožnika, ki sta ga odvedla v zapor, sta ga na nezaslišan način mučila in pretepala. Prisilila sta ga, da je moral stati v zmrzli vodi bos, na kar sta ga šibala po stopalih. — Drugi podoben slučaj se je izvršil nad 60 letnim Ferdom Šimičem iz Romanovca samo zato, ker se je bil izrazil, ko je videl, kako orožniki nekega kmeta bijejo s puškinimi kopiti, da bi orožniki tega vendar ne smeli . . .“

Tistemu od nas Korošec pa, kateri se od jugoslovanskih apostolov še vselej pusti slepiti in nalagati o krasni, bliščeči svobodi v Jugoslaviji, tako da mu je goreča želja po tej Jugoslaviji, temu bi le želeli, da bi prišel doli v Slavonijo. Prepričani smo, da bi ga palca žandarjev kar brž poboljšala, tako da bi bil potem najboljši Korošec.

Lepa trojica.

Ko so Čuši predrzni postali, so prišli kot premagalci sem na Koroško, da bi se oddeli z doberkup lavorji kot „antantni vojaki“. Korošci pa temu lažnjivemu čaru niso verjeli, pokazali so jim — pa že korenito in popolno — pot iz dežele s kmetijskimi in heimverkompanijami. Kranjski advokati so hiteli k večjemu bratu Srbu in ga naprosili: „Pomagaj nam, ljubi naš brat, proti tem hudim Korošcem in brezpogojno ti ubogamo v prihodnje.“ In ljubljanski advokati, katere noben ni bil volil, so zapisali svobodo in blagostanje svojega naroda brezpogojno „bratom“ Srbom. Ti so poslali nekatere divizione zato proti hudim Korošcem, ki so se seveda taki premoči morali umekniti. Z umorom in požiganjem so se vdrli jugoslovanski valovi v našo majhno deželo. Srbi so se borili, Čuši so ropali in ostali potem kot ponosni premagalci v deželi.

Pa, za Božjo voljo! Čuši so se bili ušтели! Hudi Korošci so z njih streljanjem tak hrup bili naredili, da je celo Pariz na majhno deželo kar gledal in spoznal, kakšna je koroška „ljubezen“ do vsiljivega ženina Čuša. Tako so določili Koroški ljudsko glasovanje. V prostem, svobodnem glasovanju bo koroško ljudstvo pod nadzorstvom Angležev, Francozov in Lahov samo določilo, li hoče vzeti ženina Čuša ali pa misli ostati prosta.

S tem poročilom pa je postalo junakom Čušom nekako hudo in z zalostjo v srcu so gledali zdaj koroško nevesto. S pomočjo Srbov so si dobili lepo nevesto in si jo vendar niso smeli koj tako vzeti, ker jim je antanta vendar malo preveč gledala na poželjiva prsta. Tako se je rešila Koroška posiljevanja, kakor se je zgodilo z Mariborom. Čuši so bili primorani, z ujetim koroškim dekletom še le lepo ravnati, se poganjati za milost dekleta. Vse tuhtanje pa je bilo končno le to: „Kaj naredimo, da Koroška pozabi, kaj smo v resnici in kako smo z njo bili ravnali?“

Najprve so zasedeno Koroško proti Celovcu in Beljaku popolnoma zaprli. Potem pa je začelo poganjanje in snubenje.

Držanje Majstra kot ponosnega premagalca, ki hrabro in junaško po shodih in taborih z svojo sabljo maha, Korošcem ni seglo globoko v srce; mnoge ljubezenske ponudbe in vse ljubkovanje pri „igrah“, „shodih“ in „taborih“ Koroško ni posebno genilo: Vse to mu je bil sam teater!

Zdaj so Čuši tri spake zarodili, katere bi naj Korošcem pele jugoslovanske ljubezenske pesmi in naznanjevale njeno bliščečo krasoto in lepoto, da bi jih vendar preslepili in ommili, da bi se udali državi Čušov. Te tri spake potujejo s pomočjo podrepnikov po celi zasedeni deželi in iščejo sprejema. Kakor Majstra, Kerschbaumerja in njih pomagače redijo in plačujejo te spake ljubljanski advokati in bodo na ta način še ljudsko glasovanje doživeli.

Prvo to spako — napis ji je „Mir“ — so Korošci že enkrat pomorili, a ker so dobri človeki, ne celo, tako da mu je bilo mogoče, še enkrat od mrtvih vstati. Zaradi njegovega rahlega življenja so ga Čuši preskrbljivo popolnoma iz glasovalne cone venvzeli, ga v Mežni dolini s jugoslovansko obil-

nostjo redili in mu dajali močnik, dokler da so mu njegovi giftni zobi na novo zrastle. In res je začel septembra m. l. zopet svoje delo. Mnogo jeze in sitnosti je moral „Mir“ pri nas na Koroškem že doživeti, tako da se mu je že zole zlil in žveplo in ogenj bljuva. Korošci ga imenujejo tudi „Giftna krota“.

Kaj se pravi „Mir“, ve vsak. Ta, giftna krota pa je v resnici „Ne-mir“. Hinavsko sicer nosi črno mirovno palmo, iz njegovega gobca pa se slini in peni le sovraštvo in nemir. Kdor mu pride prebližno, temu da tudi njegove skrhanne krepeljne občutiti. Onemogočila in oslabela pa sta ga že stara leta, da ga zapušča moč: tje, kamor hoče, ne more več revež slino in peno svojo bljuvati. Varovati se moraš, da mu ne prideš preveč blizu ali celo ga v roko vzeti. Z noge ga moraš suniti.

Za njegovo življenje si posebno duhovniki „Narodnega sveta“ prizadevajo in tako je upati, da bo ta „Giftna krota“ morda še do glasovanja živela.

Druge spaka jugoslovanskih mogočnikov je ženskega spola, „Draupost“ se imenuje, ljudstvo pa pravi, da je pravo ji ime „Draupest“. Ta ženska se je popolnoma pokazila, prava pokvarjena cestna kurba.

Brez miline, brez lepote, brez ljubkosti, brez posebne pameti je ta „Draupest“, pa lažnjiva in fovš kakor kača. Redniki te vlačuge si morajo že zelo prizadevati, vselej na novo ji dajo pripomočkov, da bi nadomestili ljubkost in lepoto, katerih nikoli niti imela ni. Štirikrat se je v tem kratkem času, kar obstoji, že preoblekla. Najprve ji bilo ime „Klagenfurter Neuigkeiten“ in izhajala v Celovcu, kot „Draupost“ je izhajala prve z latinskimi (slovenskimi) črkami, potem z nemškimi in se od tega časa že spet menjala. In vendar v svojem nesnažnem geverbu ne more najti ljubimca. V škodo je

„Draupest“ menda le ribam v Dravi. Rednik te cestne kurbe je častivredni dr. Kerschbaumer. V Celovcu so ga tlačili njegovi dolgovni in neke umazane stvari in tako je bil rad in brž za službo pri kurbi pripravljen. Izbirčna ravno ni „Draupost“. Ne da bi izbirala, ji je vsak prav, vsakemu so ponuja. Najprve je merila posebno na trgovce in rokodelce v Celovcu. Ti so pa imeli za njo samo sunek z noge. Zdaj je začela Borovljam in Velikovcu ponudne pešmi peti. Ker pa tudi ti nehvaležneži ljubkost te vlačuge niso sponali in jo niso prav znali ceniti, je začela pri celovskih delavcih in uradnikih, katere je prej vendar tako zaničevala, kurbati. A brez pomagiva gre h koncu tudi z njenimi duševnimi močmi. Mesece že ne prinese več ničesar novega, temveč pogreva staro zelje vedno na novo ali ukrade kje, n. pr. „Arbeiterwille“, kak člank, da bi zakrila svojo lastno topoglavost in neumnost. Ima ta bankerot v tem svoj vzrok, da njen rednik tako rad srka vino? Po pijančevanju se morda še marsikaterikrat spominja časov, ko je nosil še nemški „Burschenband“ kot študent ponosno čez prsi in potem plavajo v izdelkih te „Draupesti“ zmešnjave, peta čez deveto, tukaj staro nemško geslo in tam panslavistična, vseslovanska beseda. In tako so „Drauposti“ dnevi že prešteti. Zobe je že izgubila, minula je vsa lepota in vsa ljubkost, ne ve več

kaj pripovedovati. Njeno siromašno, lažnjivo in hinavsko življenje pa bo končala na nekem gnojišču kot staro, ostudno babišče.

Tretja v dostojni zvezi teh pokazanih spak ljubljanskih advokatov je lažnjivec „Korošec“. Mi Slovenci ga imenujemo „Ključec“. „Korošec“ živi edino od laži. Z razcepljenim jezikom se je bil že porodil. Malopridnež, je že kar hitro po rodu bil določen za vislice. Tako nevaren pa ni, dasiravno mu gleda more nož iz aržeta, kajti njegove laži so predebele in

kosmate. Da se prav označi, mora svoje žive dni s štrikom za vislice okoli grla okoli letati.

Korošec je tudi izdelek najnovejšega časa, v katerem so neki Slovenci, ki so se — deloma samo po vrhu — izobraževali na nemški kulturi, to vrgli proč kakor nadležno obleko in padli nazaj na stopinjo nekih balkanskih „bratov“. „Ključec“ zna strašna poročila o stradajoči, gladujoči Nemški-Avstriji

pisati, druge strani pa zna tudi čudovito lepe basni o zlati Jugoslaviji, srečni deveti deželi, kjer je vsega dovolj in vsega obilno, pripovedovati, deželi, kjer letajo pečene svinje le tako po cesti z nožem v hrbtu, da si odrežeš košček, kjer ti frkajo pečeni golobi in kure kar v usta, treba jih je samo odpreti in žvekati, kjer rasti dobro pecivo kar po drevesih namesto listov, kjer teče dan za dnevom pivo in vino, treba je samo nastaviti usta, teče že samo. Oh, lepo nam zna pripovedovati naš „Ključec“ o blaženi

jugoslovanski državi, tako da pridejo ubogi Kranjci čez Karavanke, gledat to zlato Jugoslavijo, ker vidijo doma vse prej kakor obilnost. Druge strani pa: Celovec je že čisto izgledovan, na cestah vidiš samo več izprehajajoče se mrliče. Tako ve tudi poročati, da vzamejo kmetom na Koroškem zadnje krave iz hleva po krvavih bojih s handgranatami. „Upor kmetov okoli St. Vida in Beljaka, deželna vlada je že v Volfsberk pobegnila!“ Iz cone A poroča: „V coni A je že 80 procentov prebivalstva glasovalo za Jugoslavijo, tudi fajmoštrove kuharce so za Jugoslavijo štimali!“ V Ljubljani vpijejo in kričajo vsi listi enoglasno zaradi valutne roparije „bratov“ Srbov, „Korošec“ pa poroča mirno z velikimi buhštabi: En dinar = ena krona. Ker je današnji čas preveč resen, zavržejo Korošci „Ključca“ že pred durami, ne da bi ga brali; nekteri kmeti pa menijo, če ga dobijo: „No, je prav, papir vselej nucaš, porabil ga že bom!“

— 0 —

Dostojna, lepa trojica so „Mir“, „Draupost“ in „Korošec“. Vsi imajo enako, isto rednico: grabežljivo, deželah poželjivo Jugoslavijo. Kar general Majster s svojimi vojaki ni dosegel, hočejo Jugoslovani doseči na Koroškem zdaj s temi tremi častivrednimi listi. Prav po življenju smo popisali te tri spake, ni Korošca, ki bi jih ne poznal. Dokler jim je bilo mogoče upati, so delali Jugoslovani na Koroškem s silo, silna je bila njih sirova pest. Ker ta tudi ne pomaga ničesar, dajajo nam pocukrana peciva in pejo nam ljubezenske pesmi.

Mi Korošci smo se branili proti biču Majstra, vedeli bomo tudi, kako se obranimo kač, te gadje zalege, katero nam lokavo pošiljajo Jugoslovani.

Zlata Jugoslavija.

Na vsa grla — no, in grla imajo krepka — so vpili pri nas na Koroškem Čuši in njih podrepniki, kako obilno je v zlati Jugoslaviji živil. Mirno smo pustili jih vpiti in pripovedovati lepe basni: Majster, Krašna in Piskernik in drugi taki žvekasti „Korošci“. Ja, Majster je dal v coni A letake razširjati; njegovo krepko grlo mu je bilo premalo: papir mu je moral pomagati vpiti, kako slabo je stanje v Nemški-Avstriji, no, „lačenbergerji“ pač, to je edina prava beseda za te izgledovane reveže. In cela modrost našega ljubega Ključca — „Korošca“ obstaja ja vedno samo v tem, da vpije: „Poglejte Korošci, mi Jugoslovani imamo obilno jesti, oni pa morajo gladovati, stradati!“

Kakor psi se nam zde vsi ti širokoustneži, ki lajajo na mesec, kateri pa vkljub vsega lajanja mirno hodi po nebesu in se ne mara neumnega lajanja: misli si, sami boste s časom radi nehali. In čas je sodil tudi to propagando Jugoslovancov. Z vsemi sredstvi seveda so skušali jugoslovanski mogočniki, Koroški po silnem dejanju in po plenitvah saj pri oddaji živil prizanašati. Isti čas, ko v Jugoslaviji mirno rekvirirajo, so koroškimi kmetom prizanašali. S tem, so si mislili, bodo koroške gimplne ujeli.

Vkljub vse izmišljene obilnosti, gladije in strada zdaj Jugoslavija sama zaradi svojega strašanskega balkanskega gospodarstva. Tako mora oddaljena Amerika zlati Jugoslaviji živila darovati. „Ljudski glas“ od dne 18. februarja t. l. piše: Revni Srbiji je podaril ameriški rudeči križ 242 ton živil. — In „Večerni list“ piše 16. februarja t. l.: Kako naj

živimo? To je težko vprašanje, ki muči vse, posebno pa delavstvo. Hlebček črnega kruha, o belem sploh ni govora več, stane 3 K, a je tako majhen, da še sit človek ne dobi dovolj. **V resnici moramo gladovati!** Beli kruh že davno ne poznamo več. Meso je drago, mleko že 4 K za en liter.

Razmere so že tako slabe, da zavpije „Večerni list“: „**Ne moremo in od lakote poginiti nočemo! Ali naj se od zgoraj doli napravi red ali pa ga napravi ljudstvo od spodaj gori!**“ No, to je jasno dovolj, mislimo.

Kje ostane zlata Jugoslavija, o kateri nam tukaj na Koroškem jugoslovanski apostoli ne morejo dovolj pripovedovati?! ko mora beraška, izstradana, izgledovana Avstrija ubogi Jugoslaviji še pomagati? „Večerni list“ od dne 17. februarja t. l. poroča pod napisom: „Dobrotnik revežev: Načelnik slovenskega sokolstva, poslanec JDS in načelnik demobilizacijske komisije, g. dr. Pavel Pestotnik je po trudapolnem prizadevanju dobil iz Italije in — Avstrije 30 vagonov fižola, ki se bo danes po najnižjih cenah razdelil med ljubljanske reveže!“

No, zdaj saj v resnici vemo, kje so iskati „reveži“ in „lačenbergarji“. Oh, to pa še ni dovolj o tej bogati, zlati Jugoslaviji. Že imenovan „Večerni list“ piše nek članek, ki je posebno za nas koroške Slovence zelo zanimiv, ker vidimo, kako nas hočejo prevariti in ogoljufati. Ljubljanski list piše: „**Jugoslavija in Judoslavija.** „Narodna politika“ opozarja, kako je naša država razdeljena v dva tabora: v judoslavijo in Jugoslavijo. V prvem taboru so bogati kapitalisti, bankirji, izvozniki in uvozniki, trgovci, agenti, verižniki in vsi mogoči drugi špekulanti in izkoriščevalci, ki plavajo vsi v izobilju, si polnijo trebuhe z vsemi dobrotami tega sveta in se oblačijo v svilo in baržun. V drugem taboru je jugoslovansko ljudstvo: **lačno, raztrgano, boso, zgarano in izmozgano.** In nikogar ni, ki bi si upal vzeti bič in razgnati judoslavijo, ki **izpija kri in izpodjeda korenine** Jugoslaviji. Židovski oderuhi in goljufi se svobodno sprehajajo po Jugoslaviji, menjajo imena svojih tvrdk (firma), monopolizirajo kolodvore; mažejo in podkupujejo na vse strani. Pojdite na razne akademske in športne plese — nadaljuje list — videli boste na židovskih damah toalete, ki stanejo po 50.000 K. Na zabavi za židovsko ferialno kolonijo je bilo na židovskih damah samega nakita (Schmuck, opomba) za najmanj pol milijarde kron, a na zabavi v korist židovske akademske menze so dajale židovske dame poljube po 1000 K. V Trgovskem domu, kamor hodijo jest židje, stane vsaka predpoldanska južina več sto kron. Ravno o pustnih dnevih se čuti razlika med bogato judoslavijo in **lačno, bedno, raztrgano in oplenjeno** Jugoslavijo.“

Celovec, Beljak in cona A.

Koroška je edina naravna enota. Odrezaš cloveku noge ali roke, je revež, ki ga čaka smrt. Tako je tudi s Koroško. Koroška se ne da raztrgati, ne da bi oba dela trpela najhujše škode. Nemogoče je državna meja skoz celovsko ozemlje. Zaperanje bi pa nikdar ne postalo boljše, temveč le hujše, ko bi ostala sedanja demarkacijska linija meja. Na vselej bi ostala Spodnjo-Korošcem in ljudem Rožne doline zaprta Celovec in Beljak.

Se traja po svetovni vojski gospodarska sila. Celovec in Beljak pa jo bosta z Avstrijo vred premagala in na novo razcvetela: Beljak kot mesto velike trgovine in kupčije z Italijo, Celovec pa kot najvažnejši kraj kupčije Švice in Nemške države proti južni vzhod Evrope. Po 10 letih bodo gotovo težave prometa na celem svetu, po deželah in po morju, že odstranjene in mesta ne bodo v svoji hrani več tako odvisna od poljedelstva svojih okolščin. Celovec in Beljak bodeta vsekako v prosti, svobodni Koroški svojo lego obdržala, ja mogoče jima bo, da celo svoj stan **poboljšata!** Nikoli se ne bo zgodilo, kar bi „Draupost“ morda rada videla, ko je pisala, da bo Celovec „im Winkel der Vergessenheit verkommen“, pozabil bi svet Celovec, ki bi potem v nekem kotu poginil. To željo Celovec „Drauposti“ ne bo izpolnil. V Celovecu so vse šole, vsi zavodi dežele Koroške in bo tudi vselej glavno mesto Koroške ostal. Zaprto bi ostalo glavno mesto dežele le prebivalcem zasedene cone. Ti bi potem ne mogli več v celovec in Beljak hoditi, nakupiti si razne stvari; ne mogoče bi jim bilo, v celovsko bolnišnico iti; sinovi Spodnje in Južne Koroške bi ne mogli več

hoditi v celovske šole. Teater, museum, biblioteke in spomeniki koroške zgodovine bi bili na vselej za zasedeno cone zaprti. Iz kroga stare svoje kulture bi bila ta cona iztrgana in predana srbski balkanski „kulturi“. Kmetu bi bilo največ mogoče, v Ljubljano se peljati in tam svoje izdelke pri nenaki konkurenci s Kranjci prodajati. Godi se pa kmetu slabo in revno, kako potem še-le poslim, kejšlarjem in dninarjem! Reven, ubog kmet pa tudi nikoli ni kupovalec, ni odjemalec za rokodelca in trgovca. In kaj bi na Spodnjo-Koroškem iz otrok postalo, videjo Spodnjo-Korošci sami dovolj. V šolah se berejo hujskajoči listi in otroki ostanejo neumni. Deset let še in v coni A je blagostanje Korošcev uničeno, končno uničeno, če bi šlo po volji jugoslovanskih silnikov.

Potem bi bilo pa prepozno!

Na državni meji ob Grki, ob jezeru bi stali Srbi in gnali one Korošce nazaj, ki bi v Celovec hoteli. Od daleč bi še videli staro svoje glavno mesto in morali bi svojim otrokom reči: „Glejte tam naše glavno mesto, tam smo v mladih naših letih veseli in srečni bli!“ In v Celovec bi ne mogli več!

Tako in slično so, ko traja zasedenje že tako dolgo, premišljevali vsi rojaki cone A. Vedno več in več jih je zato, ki že danes za

enotno, nerazdeljeno Koroško

delujejo, čeravno so še pred kratkem na strani Jugoslovancev stali, ja v prenapeti narodnosti bili slovanski voditelji na Koroškem. „Narodni svet“ v Velikovecu jih ima gotovo še danes za zveste svoje pristaše.

Povsodej po Spodnji-deželi se govori: „Tako ne more ostati! Brez mesta ne moremo živeti!“ Jugoslovani pripovedujejo sicer, da bodo nova mesta postavili. To jim pa še krave na paši ne verjamejo. Da bi ljudje pomirila, poroča „Draupost“ v eni svoji številki, da bodo prebivalci cone A brez cola in neomejno čez demarkacijsko linijo občevali in hodili, ko bi tudi demarkacijska črta zares postala meja. Od besede do besede piše: „Treten einmal normale Verhältnisse ein, dann ist das Passieren der Reichsgrenze an keine Schwierigkeiten mehr gebunden, der Verkehr über dieselbe ist unbehindert und unbeschränkt“. Tako poročilo je otroče in neumno. Nobena država se ne more pravice odreči, osebno občevanje in tovarni promet kontrolirati in nadzorovati. Vrh tega pa so za denarno gospodarstvo Jugoslavije visoki coli življensko vprašanje, so njen vsakdanji kruh. Nikoli ne bo država in Jugoslavija najmanj svoje meje tako odprla, da se promet in občevanje nenadlegovano in neomejno, kakor pravi lokavo „Draupost“, vrši. In ko bi že Jugoslavija v svoj prid in korist, iz notranje potrebe prisiljena prost promet in prosto občevanje dovolila, bi vendar Avstrija nikoli in nikdar ne mogla kaj takega dovoliti! Cona A bi nam bila kakor drugo inozemstvo.

Potrebno je, da premislijo vsi Korošci cone A sledeče in po njem ravnajo:

Za slučaj, da bi glasovanje v coni A v mislu jugoslovanskih hujskačev izšlo, je Spodnjo-Koroški in Rožni dolini na vekomaj zaprt Celovec in zaprt Beljak.

Kako se pogovarjata

Jozej Klepec in Miha Svoboda pri svojih sestankih na demarkacijski črti.

„Ti, Miha, danes te pa že težko čakam,“ nagovori Jozej svojega tovariša. „Čudno sem nevoljen in rad bi ti potožil, saj vem, da si pameten človek. Tako me jezi, da ti ne morem povedati!“

„Kaj pa je, kaj? Bog te primi!“ na to naš Miha.

„Same laži so, sama lumparija! Še to, kar je drukano, ni res. Koj tako kuha v meni!“ pravi Jozej. „Miha, ti tudi veš, kako so slovenski listi pisali, „Korošec“, „Mir“ in drugi, da ljudskega glasovanja nikoli ne bo. Nemški listi pa in „Koroško Korošcem“ so pisali, da se bo ljudsko glasovanje tako gotovo vršilo, kakor je Bog v nebesih. Celó šribali so, kdo bo imel pravico do glasovanja in kako se bo sploh vse vršilo. Jezila me je reč, da spati nisem mogel. Kaj je resnica? Šel sem k g. fajmoštru in jih poprosil, da mi povejo resnico. „Ti nevernež ti,“ so rekli, „kako moreš dvomiti, kje je resnica. „Korošec“ in „Mir“ sta kristjanska lista in kjer je Kristus, tam je resnica. Ne beri lažnjivih nemških listov, da ne prideš v skušnjavo. Ljudsko glasovanje je samo izmišljava Nemcev. Cona A ostane na večne čase z Jugoslavijo združena.“ Zahvalil sem se g. fajmoštru za lep nauk. Prepričan sem bil, da je vse tako.“

„Ja, kaj še! To je bila laž, pa ne resnica,“ pravi Miha.

„Le posluš!“ reče Jozej. „Prešla sta dva meseca. Na enkrat sta prinašala „Korošec“ in „Mir“ novico, da ljudsko glasovanje ni izključeno, pa prihodne številke so to celo potrdile. Reč me je zopet pekla in grem k fajmoštru. Rekli so mi: „Jozej, kako moreš biti tak strahopetec! Ali nimaš več zaupanja v cerkev? Edino ta govori resnico in nobena stvar nas ne bo premagala.“ Gvišno sem gledal malo neumno. Ni šlo v mojo glavo, da bi se imeli Nemci prej lagati, ko so pravili, da bo glasovanje. Zdaj pravi enako cerkev, kakor so rekli fajmošter, in zdaj na enkrat ni več laž, zdaj je resnica. Fajmoštra pa ni peklo, da enbart tako in zdaj spet drugače govorijo. Rekli so le: „Akoprav se vrši ljudsko glasovanje, se ničesar ni bati. Za našo preljubljeno Jugoslavijo je že 90 % glasov, vse hoče za nas glasovati, celó Celovec in Nemci.“ Vsi hudirji, je to le vse res? sem si mislil. Potolažen pa sem se vrnil domu, ko so mi fajmošter iz svetega pisma povelj besede Kristusa: Simon, ti si skala in nobena stvar te ne bo premagala. „Tako tudi nas ne premaga nobeni Nemec ali Nemčur,“ so rekli fajmošter. Zdaj pa govorim, s komur hočem, vsak le pravi: „Ti ferdama Jugoslavija! Slep bi moral biti, ako bi glasoval za to Jugoslavijo. Prišel sem že ob ves denar in včasih še toliko nimam, da bi si kupil tobaka. Kdor hoče beraško palco, naj le glasuje za zveličano fajmoštrovo Jugoslavijo, jaz pa ne bom!“

„No ajston!“ pokima Miha. „Zdaj so se vendar tebi odprle oči, da prav vidiš, kakšna je reč v resnici. Kje bodo fajmošter njih 90 % za Jugoslavijo dobili, kje pa? Ja, narobe je: 90 % bo za Koroško in za Avstrijo!“

„Ja, ti, veš, kaj me še najbolj jeza?“ pravi Jozej.

„No, kaj pa?“ bara ga Miha.

„Ja, jeseni je vse vpilo: No, zdaj imamo Jugoslavijo, zdaj bomo gospodi! Naše pridelke bomo našim bratom Kranjcem prodali — zdaj je ja vsak tvoj brat, da bi tudi najgrši oderuh in goljuf bil, da je le Slovan! In res so prišli kranjski kupovalci. Nagovorili so me, da sem jim en vagon krompirja prodal.“

„To bi ne bilo tako hudo, najhujše še ne,“ pravi Miha.

„Ja, res, najhujše še ne, ko bi le bil denar po njem!“ zavrne Miha. „Mislil sem sicer, da sem drago prodal, dobil sem eno krono za kilo. Zakaj le počakal nisem! V Avstriji se prodaja kila po 4 do 5 kron in ker pridemo gvišno k Avstriji, bi lahko dobil toliko denarja, da bi si leta z njim pripomogel. Zgubil sem na to vižo 30.000 do 40.000 kron. To ni majhna reč, ljubi moj Miha!“

„Ja, to imaš pa prav! To ni majhna reč. Kdo pa je kriy? Ne bodi jezen, če ti resnico povem: tvoja lahkovernost, lažnjiva lista „Korošec“ in „Mir“ in da si v farovž tako zaupal in vse verjel, da lih ni vse resnica, kar so ti tam pravili!“

Jozej pobeše glavo in pravi: „Ja, tako je. Sem pač preveč dober človek. Zdaj imam pa škodo. Troštam se le s tem, da drugim ravno tako gre. Vsak ima škodo, eden tako, drugi pa drugače. A pri glasovanju si bomo reč že praendrel!“

„Neumni bi bili dovolj, če bi si Korošci sami v svojo škodo delovali,“ pravi Miha.

„Ti ne pravi mi o škodi! Jezen sem tako dovolj,“ reče Jozej, „da ne morem več na mestu obstati. Da ne pozabim: Lepe pozdrave od doma! Srečno!“ in z velikimi koraki odide.

Balkanska gospodarija v državi SHS.

Od neke „Jugoslavije“ skoro sploh ni več sluha ne duha, kajti troimena država SHS je samo več „Velika Srbija“, balkanska gržava. Notranja uprava gre neizogibno in neprestano navzdol. Naravnost neverjetne so za nas, ki smo kaj drugega, kaj boljšega navajeni, razmere v Srbiji in Macedoniji. Od teh pa še treba ni govoriti. A tudi na Hrvaškem in v Sloveniji so v upravi postale razmere neznosne, kar naj razvidi vsak sam iz slovenskih ljubljanskih listov.

„Večerni list“ od dne 10. februarja t. l. poroča o razmerah na hrvaških železnicah: „Zmeda v železniškem prometu ustvarja nevzdržljivo škandalozno stanje, ki mora neizbožno dovesti do katastrofe celokupni promet. Na progah se ustavlja promet brez vsakega prejšnjega obvestila in se potem nadaljuje brez vsakega razumevanja splošnih koristi. Podkupljivost službenih organov neprestano raste. Nihče se ne pokorava, anarhija narašča samopašno. Vsaka postaja ravna na svojo pest. Dragoceno blago se vozi v odprtih vagonih, drva v zaprtih. Ako lastnik sam spremja svoje blago, je izpostavljen smrtni nevarnosti. Trgovci pozivajo ministra, naj osebno poseže v gnilobo.“

O razmerah v jugoslovanskih mestih poroča „Jugoslavija“ dne 7. februarja t. l.: „Na Dolenjski in Ižanski cesti je zvečer tema kot v rogu, ker ni električnih svetilk, dasi so včasih že bile. Gospod župan je obljubil, da dá napraviti te luči, pa ostalo je samo pri besedi, kot že velikokrat. Tudi sta ceste zlasti za pešce v takem stanju, da ljudje hodijo rajši čez travnike kot po cesti. Tako je v moderni Ljubljani!“

Ja, celo Maribor je pod jugoslovanskim gospodarstvom svojo podobo težavno izpremenil, tudi tu so ceste polne blata. In tam v Mariboru se uniči veliko, mnogo blaga, ker jugoslovanske colske oblasti ne delajo.

K takim razmeram piše „Večerni list“ dne 14. februarja 1920: „Kam plovemo? Povsodi norčevanje iz strokovnega znanja, vse gori do ministra. Vse gre nazaj, kakor bi bili v Jugoslaviji razum oblekli narobe. Kdo je povzročil to — ne rečemo žalostno, ampak sramotno stanje v Jugoslaviji? Desnica ljudstva se že trese v težko zadržani jezi — pasji bič bo skoro zaplesal po plečih nesramnih samozvancev za vladno mizo.“

In ker smo že v jugoslovanski vladi, še kaj! Imenovan list piše pod naslovom: „Kdo bo plačal? Naš finančni položaj je usoden. Vlada, posamezni ministri in pokrajinske vlade trošijo denar brez vsakega ozira na državni proračun, ki sploh niti ne obstoja; državni dohodki pa so vedni manjši. Če pomislimo na to, da pri nas sploh nihče ne ve, koliko v resnici izdajamo, potem moremo trditi, da je finančno vprašanje za nas najresnejši problem! Tako brezvestno gospodarijo v naši državi. Za ljudstvo je vprašanje to: Kdo bo plačal za to svinjsko gospodarstvo? Ali široko ljudstvo, kakor vselej?“

Korošci, boste li vi plačevali za to „brezvestno gospodarijo?“ Ne več „žalostno, ampak sramotno stanje“ imenuje „Večerni list“ jugoslovanske razmere. Nam Korošcem pa hočejo ti jugoslovanski agenti vse to zatajiti in pripovedujejo nam, kako lepo, kako krasno seje solnce Jugoslavije! Z drugimi vred mislijo nas v ta „Hexenkessel“, ki na večne čase ne more se pomiriti, vtláčiti! Ja, pri ljudskem glasovanju bomo pokazali, da se ne maramo države, katero imenujejo Jugoslovani že sami

gnilo in sramotno!

Glasovanje na Šlezviškem.

O ljudskem glasovanju na Šlezviškem piše švicarski list „Bund“ v svoji številki 67:

„Prvo ljudsko glasovanje, katero zahtevajo mirovni pogoji, se je v prvi coni severnega Šlezviškega že izvršilo. Po končni štetvi je izhajalo 29.233 glasov za združitev z Nemškim in 71.486 za Dansko.“

Izsledok je bil prevideti in nikogar ni presenetil, tudi ne na Nemškem. V dotični coni biva prevladajoča večina Dancev, ki so tudi že prej gospoda Hannsen, sedanjega ministra za Šlezviško, poslali kot poslanca v nemški narodni zbor. Izsledok glasovanja se določi, kakor se glasi v mirovni pogodbi, „po večini glasov, oddanih v celem tem delu.“ (Opomba: Kakor bo tudi pri nas na Koroškem.) Za južno glasovalno cono

pa je določeno glasovanje po občinah. Tukaj se torej ustanovi izid v vsaki občini posebej po večini glasov. Na podlagi tega se bo potem končno določila nemško-danska meja.

Če so Nemci tudi prvo cono severnega Šlezviškega zgubili, je vsekako nemška manjšina v tej coni znamenita. Ko bi se po posameznih občinah glasovalo, bi Nemška država še nekatere kraje dobila, kakor n. pr. Tondern, kjer je 2503 glasov za Nemško bilo in samo 751 glasov za Dansko, ali kakor Sonderburg, kjer je 2601 ljudi za Nemško glasovalo in samo 2027 za Dansko. Tudi cel okraj Tondern in mesto Apenrade imata nemško večino. Pravi boj med Nemci in Danci pa se bo še-le 7. marca vršil, ko se bo glasovanje v drugi coni začelo.

Kakor izvidimo iz raznih listih, je ljudsko glasovanje te druge cone z veliko večino za Nemško izšlo. Začasen izsledek je $\frac{9}{7}$ večina. V okraju Flensburg je za Nemško 6751, za Dansko le 1451 oseb glasovalo. V mestu Flensburg je glasovalo 27.058 oseb za Nemško in 8976 za Dansko.

Iz zasedenega okrožja.

Železna kapla.

Z živili je tukaj slabo in žalostno. Še kruha ni. Ljudje so primorani, ga v Velikoveu ali v Doberlivasi kupiti. In te žalostne razmere le zato, ker ni časa, vsi morajo agitirati. Našo edino upanje je, da bo kmalu boljše, ko pride zopet nemška uprava. Posebno fanti so proti SHS, ker se srbske vojaščine bojó. Iz Maribora se poroča, da so tudi tam hude, žalostne razmere. Prebivalstvo zmerja in toži, pa ne more si pomagati. 1 kila turske moke košta 12 K, hejdova 15 K, pšenična 16 K, zabel 60 K, to vse seveda jugoslovanske krone.

Rožek. (Kako se je folksver zopet pregrešila?)

Dne 28. februarja je umrla žena znanega hujskača, gerenta Paul. Pri pogrebu je bilo 5 duhovnikov. Na grobu so rekli fajmošter, da je ga. Paul na posledicah razdraženosti umrla, ki so jo ji napravili boji na Koroškem in vedne nadleže folksvere. G. fajmošter pa so pozabili, da je ga. Paul v Šent Martinu še lušno rajala in še-le potem prišla v posteljo: po silnem dejanju Srbov proti gerentu-možu, po streljanju na svojo hišo in po grožnjah srbskih vojakov.

Pliberk.

K izmenjavi denarja v dinarje je prišla k davčnem uradu tudi neka žena iz Vogrčah (Rinkenberga). Kasir Prudič se je kar lepo zadržal v ženo. Ta pa je rekla: „Jaz se nobenega hudiča ne bojim in Vas tudi ne!“ To je bilo seveda preveč, zavpil je: „Vi koroška teleta!“ žena je zavrnila: „Res smo Korošci teleta, ker prinesemo celo naše premoženje sem. Mi pa saj ne gremo na tujo zemljo si iskat kruh!“ Na to so ženo peljali k sodniji, spustili so jo pa takoj, ker ona ni prva začela zmerjati.

Isti čas je prišla tudi neka žena iz Mižice na Koroškem s svojim denarjem k davčnem uradu, da bi se izmenjal. V to ženo je zavpil uradnik: „Zakaj ne govorite slovensko, tukaj se ne govori nemško!“ Žena: „Ko ne znam slovensko.“ Zadržal se je na to: „Učite se slovenščine! Sploh se bote morali še veliko učiti!“ — Korošci, hočete zares pri balkancih hoditi v šolo?

Važenberk.

Dne 22. februarja t. l. sta stala pred hišo Markus Puffa tega brat Filip in zloglasen jugoslovanski agitator in posestnik p. d. Štefan. Ta reče Filipu: „Že veš, kaj koštajo klubki? Zdaj stane eden že 300 K.“ Hlapec Johann Holzer gre mimo in to sliši. „Ja, ti prekleti Čuši še vedno niso šli naprej, bomo še vsi krepirali,“ reče Holzer. Štefan se je na-to seveda jako zjezil. Dva dni pozneje je prišla patrula in peljala hlapca v Velikovec, ker so ga v sodniji zaprli. Še-le pred Božičom je bil prišel domov iz laškega ujetništva in ima malarijo. Slaba jed in mraz v zaporu bota ga popolnoma popačila. O, domačov še ni dovolj pomrlo, Jugoslovani še nimajo prostora dovolj! Le počakajte!

Velikovec (Popolnoma resnična stvar).

Popoldan ob 3. uri. Dr. Kerschbaumer in voditelj socialistov Juhart na nekem oglu. Naglo gre nek jugoslov. oficir

mimo in pozdravi. Dr. Kerschbaumer: „He, kam pa tako hitro? Pojdi z nama!“

Oficir: „Nimam časa, moram na urad.“

Dr. Kerschbaumer: „Ja, na urad! Zdaj ste brž pridni. Ko bi bili prej le pol take dolžnosti čutili, bi se Avstrija ne bila zrušila.“

Juhart: „Ha, ha, čut dolžnosti! In kljub vsega se bo zrušila tudi ta Jugoslavija! Greva pit!“ In dr. Kerschbaumer in Juhart sta ga šla pit — mi Korošci pa smo rešeni vseh nadlog!?

Ljibelice. (Upadel.)

Tukaj gospodari župnik z neomejeno silo. Občinske svetovalce Ulrich Kruschnik p. d. Resch, Karl Kuschey p. d. Kancian, p. d. Frčnik in kovača Krammer so iz občinskega sveta odstranili. Dobri Slovenci so sicer, a zvesti koroški domovini in zato nič nočejo vedeti o združitvi s srbohrvaško državo.

To je tisti fajmošter, ki je svoj čas pisal v nemškem jeziku bukve, ki so provzročile povsod pozornost: Nostra maxima culpa (naša največja krivica). Ostro je bil Vogrinec v teh bukvah hujskarijo politikujočih duhovnikov, nesramno življenje v farozih, ja, upal se je celo, škofovsko palačo in njeno potrato primeriti z priprostim našim zveličarjem. Od vseh strani so ga duhovniki na to psovali in prositi je moral odpustjenja. Ob tem času pa je dobil pohvalno pismo od štajerskega pesnika Peter Rosegger. Veselo je rekel takrat Vogrinec, da mu nič ne velja vse psovanje drugih proti temu Roseggerjemu pismu. Prišlo pa je drugače. Vogrinec, ki je nosil velike misli v sebi, da bi dobitnik človeštva mogel postati, je padal od stopinje do stopinje, dokler je prišel do mesta, ko se duhovnik ne mara več za visok njegov poklic, ko stopi kot političen hujskač na prižnico in v izpovednico in namesto miru in ljubezni nemir in sovraštvo ljudstvu nosi. Njegova naloga je zdaj samo ta, da bi z vso silo vtaknil ljudi pod srbski jarem. A Ljibeličani mu bomo pri ljudskem glasovanju dali prav odgovor z glasovnico, oddali bomo vsi naše glasove za Nemško-Avstrijo.

En zvest Korošec iz Ljibelic.

Djekše.

Pri Breschnikovi ženitvi so celo sosedi in zlahta poslali vabila nazaj: Izdajalcu domovine so pokazali, da ga z njimi ničesar ne združuje več. Ker noben domačin ni bil prišel k hohciti, je dal na dure nabiti: vstop je le Slovanom dovoljen. Slovanska vojaščina je morala priti, kar se rajat ne bli mogli. Ljudje so rekli: „Bilo je kakor v eni menažeriji.“

Kako drugače je bila ženitev Tonija Petschnig, ki je pustni torek poročel si Katijo Messner. Cela občina, mladi in stari, tudi feuerver je bila zastopana. Prenapoljene so bile sobe. Povsoda smrekovi venci, orodja za gasilce in lovske trofeje, vse z rudečo — belimi vezili, koroškimi barvami, olupšeno. Slovani so kar strmeli. Pridno so rajali in pridno so peli, seveda same koroške pesmi. Slovani so se kmalu znebili. Celó, ko so muzikanti pričeli: „Kaj spodobi se Jugoslovaku?“ go-diti, so se tudi zadnji Slovani pobrali in domači so bli med seboj. Zares v srca je segala zveza, zvestoba mišljenja tega dela našega majhnega koroško-alpskega ljudstva. Za neke trenutke so pozabili tudi ti tujih zatiralcev, ki jim hočejo vse odvzeti.

Dekla posestnika Lessiaka v Djekšah je imela moža od leta 1914. do zdaj na Francoskem ujetega. Pred kratkem se je vrnil iz tujine. Žena ga je — kdo bi ji to zameril! — hotela obiskati v Sv. Ulrichu, popadli pa so jo Jugoslovani pred demarkacijsko linijo, jo peljali najprve na Djekše in potem v Velikovec. Spustiti so jo morali zopet, ker ničesar ni storila. Nedeljo nato so zopet prišli po njo: Z otrokom vred je morala v Velikovec, potem so jo na novo spustili. Tako do moža ne pride in navrh ji vzamejo še nedeljo. Prav lepo!

Velikovec. (Vojaščina. — Mnenje ljudstva.)

Mišljenje SHS-vojaščine je za Jugoslavijo zelo neugodno, posebno, ko so Macedonce razdelili na kompanije Kranjcev in Stajercev. Nek žandarm se je izrazil: „Kmet se nikoli ne bo dal peljati od vola; nas pa hočejo Srbi vendar voziti na vrvi (žnuri)!“

Poziv!

Ljubezen do domovine, koroška zvestoba! Bliščeča bi-
sera, kako globoko sta dana koroškemu ljudstvu. Koliko smo
pretrpeli, koliko prenašali, koliko solz, koliko krvi je teklo
zaradi tebe, za te, mila naša domovina! Kjer padejo sicer solze
človekov na zemljo, tam je posvečena; zato je pravimo tudi
mi: Korošec, tvoja ljuba domovina, tvoja zemlja je posvečena
z krvjo tvojih sinov in hčerk, tvoja zemlja je za nas dvakrat
posvečena.

Takšno mišljene vlada med nami in zvestobo do naše
domovine ne more nam vzeti nobena obljuba, noben vagon
moke ali špeha, nobene grožnje tujih silnikov. Tako bomo za
gotovo v naši občini Lavamünd do 95 % na dan glasovanja
za našo milo domovino glasovali.

Koroško ljudstvo, glasovalne cone A, zvesto domovini!
Ura naše usode odbije! Poslušajte nas in oddajte le zvesti
naši Koroški vaše glasove!

Domovini zvesti Korošci
iz Lavamünda.

Izkušnja Korošca.

In peljal ga je satan SHS na visoko goro, pokazal mu lepoto
te zemlje in rekel: „Glej, vse to ti bom dal, če poklekniš in
k meni moliš!“